

ZPRÁVY Z KONFERENCÍ

Zpráva o dvou konferencích: konference Evropské výzkumné sítě o rodičích ve vzdělávání (ERNAPE) a konference Evropské sociologické asociace (ESA)

V září loňského roku, s časovým odstupem necelých tří týdnů, s geografickou vzdáleností asi 3 400 kilometrů a s teplotním rozdílem 15–20°C se konaly dvě události, jichž jsem se měla přiležitost účastnit. V obou případech se jednalo o bienální vědecké konference. Tím ale jejich podobnost končí, alespoň jak se zdá na první pohled. O první, ale i o druhý pohled na tyto akce se chci s jinými účastníky jiných konferencí v následujícím textu podělit. Neboť, jak o tom píše Milan Pol, žijeme v době „konferenční“, a snad by mohl „vzniknout dojem, že kdo konferenčně nežije, jako by ve vědecké komunitě téměř neexistoval...“.¹

Na počátku září 2003 se v polském Gdaňsku konala čtvrtá konference Evropské výzkumné sítě o rodičích ve vzdělávání (*European Research Network about Parents in Education – ERNAPE*). Jednalo se, stejně jako v předcházejících případech, o spíše komorní akci, jejíž účastníci se pohodlně vešli do jednoho autobusu. Ústřední téma konference bylo vyjádřeno jejím názvem: „Partnersství školy, rodiny a komunity ve světě rozdílů a změn“, přičemž v samotném programu bylo rozčleněno do subtemat, jako např. rodiče jako aktéři výchovy a vzdělávání a jejich role a status ve vztazích se školou, rodinou a komunitou, dále rozložení moci ve vztazích školy, rodiny a komunity, včleňování, respektive vylučování rodičů a členů komunity do školního života, kulturní a multikulturní aspekty vztahů školy, rodiny a komunity, spolupráce s rodiči a ICT – výzva ve světě rozdílů a změn apod.

V rámci subtematu o rodičích jako aktérech výchovy a vzdělávání a jejich roli ve vztahu se školou zazněl také příspěvek z české autorské dílny Rabušicová, Trnková, Čiháček „Možnosti a způsoby prosazování rodičovských zájmů v českých školách“.

Paralelně probíhaly maximálně tři tematické sekce, takže nikdo nemusel být ztracen uprostřed nepřehledného množství možností. Součástí konference byla řada dalších poznávacích a sociálních akcí, stále v relativně úzkém kruhu „cestujících jednoho autobusu“, takže účastníci měli přiležitost se velmi brzy cítit „jako mezi svými“. Ostatní řada z nich s takovým pocitem už přijížděla, neboť, přestože to byli lidé z různých koutů Evropy, měli možnost zúčastnit se již předcházejících konferencí a mnozí z nich v rámci výzkumné sítě spolupracují i v čase „mezikonferenčním“.

Tištěným výstupem z této konference je publikace², v níž jsou prezentovány některé z příspěvků konference. Celkem je jich osmnáct na zhruba 230 stranách.

Na konci září 2003 se ve španělské Murcii konala v pořadí již šestá konference Evropské sociologické asociace (*European Sociological Association – ESA*). Jednalo se, stejně jako v předcházejících případech, o akci z rodu mohutných konferenčních setkání, u nichž se může snadno stát, že se vlastně s většinou účastníků vůbec nesetkáte. Pro ilustraci mohu uvést několik konkrétních údajů. V průběhu

¹ POL, Milan. Doba konferenční. *Pedagogika*, č. 1, 2004, s. 1–3.

² CASTELLI, Stefano, MENDEL, Maria, RAWN, Birte (eds.). *School, Family, and Community Partnership in a World of Differences and Changes*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdansk 2003. ISBN 83–7326–167–2

konference, ale vlastně i v „mezikonferenčním“ přípravném čase pracovalo 25 výzkumných sítí (*research networks*) a 15 výzkumných proudů (*research streams*), v jejichž rámci zaznělo více než tisíc příspěvků.

Konference nesla název „Stárnoucí společnosti, nová sociologie“, přesto nelze hovořit o tom, že by toto téma na konferenci převažovalo. Objevovaly se tam vedle sebe příspěvky v rámci tradičních sociologických odvětví, jako je sociologie umění, sociologie spotřeby, sociologie dětství, sociologie rodiny a intimního života či sociologie sdělovacích prostředků a sociálních hnutí, sociální politiky a sociálních teorií, kromě toho bylo možno zaznamenat také sdělení v rámci sociologických proudů s názvy překvapivými až kuriózními, jako je např. sociologie lásky a nenávisti.

Do nově ustanovené výzkumné sítě Sociologie výchovy bylo přihlášeno 84 příspěvků tématiky dále rozčleněných do dílčích subtémat, jako je např. vzdělávání a práce, mladí lidé v měnící se situaci, etnicita ve vzdělávání a ve školství, mezinárodní srovnávací perspektivy, demokratická výchova – etnografické výzvy, školní klima, bezpečné školy a občanství, další vzdělávání, nerovnosti a stratifikace.

V rámci posledně jmenovaného tématu (nerovnosti a stratifikace) zazněl také jediný český příspěvek v síti Sociologie výchovy, a to text manželů Rabušicových s názvem „Kulturní klima v rodině a funkční gramotnost“.

Tištěným výstupem z této konference je sborník³ všech včas zaslanych abstraktů. Seznam autorů obsahuje celkem 1069 jmen, z nichž u některých jsou uvedeny odkazy až ke čtyřem abstraktům. To vše na 590 stranách.

Faktické údaje a čísla o obou konferencích, které jsem až dosud uváděla, jsou oním prvním pohledem. Ten vcelku jasně naznačuje, že to byly konference různého druhu – tématicky i šíří záběru, odlišného charakteru co do účastníků i nabídky pro ně.

Přesto, podíváme-li se na obě události prizmatem účelů, k nimž by konference měly nebo mohly být vedeny, jak o nich píše Milan Pol (viz pozn. 1), potom lze konstatovat, že obě přinesly, byť každá jiným způsobem a s jinými akcenty, následující:

Byly příležitostí dovědět se o tématech a výzkumných počinech kolegů a konfrontovat s nimi svou vlastní práci (věcný, tématický důvod), byly příležitostí setkat se s dlouholetými kolegy v oboru a seznámit se s novými (sociální důvod), byly příležitostí pro reflexi vlastních aktivit, preferencí metodologických i meritorních, byly příležitostí pro rozvoj oborů (sociologie, pedagogiky) i dílčích tématických orientací v jejich rámci (partnerství rodiny, školy a komunity) a koncenců, byly příležitostí i pro tzv. „pracovně-poznávací turistiku“.

Obě konference měly duši, i když každá jinak. Všem stávajícím i potenciálním „konferenčním“ mohu účast na dalších konferenčních setkáních Evropské výzkumné sítě o rodičích ve vzdělávání (ERNAPE) i Evropské sociologické asociace (ESA) v roce 2005 doporučit.

Milada Rabušicová

Dvě výzkumně orientované konference – podobnosti a rozdíly

Léto roku 2003 bylo zářímováno dvěma významnými pedagogickými vědeckými konferencemi. Na přelomu června a července (konkrétně 27. 6. – 1. 7. 2003) se v nizozemském Leidenu konala konference asociace ISATT, v polovině září (17. – 20. 9. 2003) proběhla v Hamburku konference ECER 2003. U těchto konferencí lze nalézt mnohé styčné body a podobnosti. Přesto jsou od sebe tak odlišné, jako se liší Mezinárodní asociace pro studium učitele a výuky (*International Study Association on Teachers and Teaching – ISATT*) od Evropské asociace pedagogického výzkumu (*European Educational Research Association – EERA*).

³ *Ageing Societies, New Sociology. Abstracts. The 6th conference of the European Sociological Association. Murcia, 23/26 September 2003.*